

OTA-ONALAR MAJLISINI TASHKIL QILISH YUZASIDAN TAVSIYALAR

Matkarimova Moxira Murotboyevna¹

¹Xorazm viloyat Gurlan tuman 17-maktab texnologiya fani o'qituvchisi

Xudayberganova Muborak Olimboy qizi²

²Xorazm viloyat Gurlan tuman 17-maktab ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7523639>

Annotatsiya. Ushbu maqolada ta'lim-tarbiya jarayoniga ota-onalarni jalb qilish va ular bilan hamkorlikni yo'lga qo'yishda erishiladiga sifat va samaradorlik o'z aksini topgan.

Kalit so'zlar: ota-onalar majlisi, hamkorlik, ta'lim-tarbiya, oila, o'quvchi,

Bolakay o'z onasiga ustoz bergan maktubni olib keladi. Ona bu maktubni o'qib ko'ziga yoshlarini zo'rg'a tutib turdi. va maktubni baland ovozda o'qib berdi: "Sizning o'g'lingiz daho. Lekin bunday iste'dodli bolani tarbiyalashga bizning maktabimiz kichiklik qilyapti. Shuning uchun siz bolangizga uyingizda ta'lim bering. Oradan yillar o'tdi. Insoniyat tarixida ulkan ixtiro kashf qilgan inson Edisonning onasi vafot etdi. kunlarning birida u onasining javonini ko'zdan kechirayotib, qutidagi xatga ko'zi tushdi. Xatda shunday yozilgan edi: "Sizning o'g'lingiz kaltafahm, tentak! Erta tongdan boshlab, uni maktabimizga kiritmaymiz." Buni o'qigan Edison rosa yig'ladi. Yig'ladi va o'zining xotira daftariga ushbu bitiklarni bitib qo'ydi: "Edison tentak bola bo'lgan, lekin aqlli onasining tadbiri ila dahoga aylandi".

O'quvchiga ta'lim-tarbiya berilar ekan, eng avvalo, uning ota-onasi bu jarayonga katta e'tabor qaratishi lozim. Hozirgi kunda ko'pchilik ota-onalar farzandni moddiy jihatdan ta'milashni tarbiyasiga bo'lgan e'tabor ham deb tushunib qolmoqdalar. Bolani nafaqat moddiy ta'minlash, balki ma'naviy jihatdan ya'ni tarbiyasiga ham katta ahamiyat berish kerak. Zero, "Tarbiya – buyuk ne'mat, u kishi taqdirini belgilaydi" - degan edi Belinskiy. Ta'lim - tarbiya jarayoni murakkab jarayon. Bu jarayonni bir tomonlama olib borishning imkoni yo'q. Bunda albatta, maktab va oila, ustoz va ota-ona hamkorligi juda zarur. Ta'lim va tarbiya jarayoni ijtimoiy hayotning ajralmas qismi, deb qarash lozim, chunki ta'lim-tarbiya ishlarini olib bormasdan turib, jamiyatni va shaxsning rivojlanishini tasavvur qilish qiyin. Ta'limni tarbiyadan, tarbiyani esa ta'limdan ajratib bo'lmagani kabi, maktab va oilani ham ajratib bo'lmaydi. Oila o'z "zimmasidagi" tarbiya funksiyasi bilan chegaralanib qolmasligi kerak, uning yonida ta'lim deb nomlangan "egiz" tushuncha borligini va bu funktsiyaning ham oilaga aloqador ekanligini tushunib qo'yishi lozim.

Bu borada aynan ko`prik vazifasini o`tovchi bir jarayon bor. Ya`ni bu ota-onalar majlisi jarayoni. Bu jarayon maktab ma`muriyati yoki sinf rahbari tomonidan tashkil qilinadigan, oshib ketga yiliga 4 yoki 5 marota tashkil qilinadigan jarayon hisoblanadi. Lekin bu majlisga ham ota-onalarni jalb qilish tobora murakkablashib bormoqda. Har bir farzandiga bee`tibor bo`lmagan ota-ona bunday majlislarda faol qatnashadi.

Sinf rahbarlar bu jarayonni kreativlik asosida boshqarishi lozim.

- Ota-onalar majlisi uchun taklifnoma yaratish. Bu taklifnomada, albatta, sanasi, vaqti va ko`riladigan mavzulardan tashqari, tarbiya haqida sitata yoki ibratli so`zlarni yozish maqsadga muvofiq bo`ladi.
- Majlisni boshlashda albatta biror bir tarbiyaviy ahamiyatga ega qisqa videorolik qo`yib berish yoxud biror ibratli hikoyani gapirib berish mumkin. Bu metod ham ota-onalarga ta`sir qilishning eng asosiy usullaridan biri.
- Majlis jarayonida ota-onalarga farzand tarbiyasiga oid qanday kitoblar o`qiganligini so`rash ham muhim. O`qigan ota-onalar javoblarini aytadi, o`qimaganlari eshitgan kitoblarini o`qishga harakat qiladilar. Agar ota-onalarda hech qanday javob bo`lmasa, o`qituvchining o`zi adabiyotlar tavsiya qiladi. Masalan, Xadicha Kubro Tongarning "Baqirmaydigan onalar" yoki "Olim yetishtirgan onalar", "Uchgacha ayni payti", "Yosh bola demang ularni" kabi kitoblarni tavsiya qilishi mumkin. Bu kitoblar ota-onalar farzand tarbiyasida muhim ekanligini eslatuvchi tavsiyalarni berishni yoddan chiqarmaslik lozim.
- Har bir ota-ona o`z farzandi haqidagi fikrni eshitish uchun majlisga tashrif buyuradi. Shunday ekan, sinf rahbari har bir o`quvchi uchun alohida fikr bildirish kerak. Buni majlisga bir kun qolganda yozib tayyorlab qo`yish tavsiya qilinadi.
- Ota-onalarga farzandi haqida fikr bildirayotgan vaqtda, motivotsiya berish faqatgina kichik kamchiliklari borligi, bu kamchiliklarni to`g`rilasa, albatta ko`p narsani uddalashi mumkinligi aytib o`tish joiz. Farzandi haqida yomon gap eshitish har bir ota-onaga psixologik jihatdan yomon ta`sir qilishi mumkin. Shu sababdan bunday ko`pchilik qatnashayotgan majlislarda o`quvchilarning kamchiliklarini ochiq-oydin ota-onasiga aytish tavsiya qilinmaydi.

- Majlisda o'quvchilar bilan birgalikda didaktik o'yinlar tashkil qilish ham maqsadga muvofiq. Masalan, ota-onaga quyidagicha savol berish mumkin.
- "Farzandingiz qaysi rangni yaxshi ko'radi?"
- Farzandingiz qaysi fanni yoqtiradi?
- Farzandingizning partadoshi kim?
- Farzandingizning do'stlarining ismlarini sanab bering

Bu kabi savollar majlisdan oldin o'quvchilardan yozma tarzda olingan bo'lib, ota-onaning javobi va o'quvchining javobini solishtirib ko'rish mumkin. Bu jarayon ham ota-onalar faolligini, farzandiga bo'lgan e'tiborini yanada oshirishi mumkin.

Zotan, ayrim ota-onalar ta'lim jarayoniga qiziqmasligi, farzandining o'qish jarayoni bilan shug'ullanmasligi kabi dilni xira qiluvchi vaziyatlar ham uchrab turadi. Bunday vaziyatlarda esa pedagogdan talabchanlik va sezgirlik, pedagogik mahoratini ishga solish kerakligini talab qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Barkamol avlod orzusi (Tuzuvchilar: Qurboniv Sh., Saidov H., Ahliddinov R.)- Toshkent: "Sharq" nashriyot-matbaa konserni Bosh tahririyati, 1999.
2. "Hikmatlar shodasi" (To'plovchi va tarjimonlar: A.Raimov, N Raimova) Toshkent "O'zbekiston" 2016
3. [www. ta'lim.uz](http://www.ta'lim.uz)

